

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 136/21
Люксембург, 15 юли 2021 г.

Решение по дело C-535/19
А (Обществено здравно обслужване)

Съдът потвърждава правото на икономически неактивните граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, различна от тази по произход, да бъдат осигурени в рамките на обществената здравноосигурителна система в приемащата държава членка

Правото на Съюза обаче не налага задължение за безвъзмездно осигуряване в рамките на тази система

А, италиански гражданин, който има сключен брак с латвийска гражданка, напуска Италия и се установява в Латвия, за да се присъедини към съпругата си и двете им непълнолетни деца.

Скоро след пристигането си в Латвия, на 22 януари 2016 г. той иска от Latvijas Nacionālais veselības dienests (Национална здравна служба на Латвия) да го включи в латвийската обществена система за задължително здравно осигуряване. Искането му е отхвърлено с решение от 17 февруари 2016 г., потвърдено от Министерството на здравеопазването, поради това че А не попада в нито една от категориите получатели на здравно обслужване, финансирано от държавата, тъй като не е нито наето, нито самостоятелно заето лице в Латвия.

След като жалбата му против отказа на латвийските органи е отхвърлена, А обжалва пред Administratīvā apgabaltiesa (Районен административен съд, Латвия), който също постановява неблагоприятно за него съдебно решение.

При тези обстоятелства Augstākā tiesa (Senāts) (Върховен съд, Латвия), сезиран с касационна жалба от А, решава да отправи до Съда запитване относно съвместимостта с правото на Съюза в областта на гражданството и социалната сигурност на отхвърлянето от страна на латвийските органи на искането на А.

В решението си, постановено от големия състав, **Съдът потвърждава правото на икономически неактивните граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, различна от тази по произход, да бъдат осигурени в рамките на обществената здравноосигурителна система в приемащата държава членка, за да се ползват от здравни услуги, финансирани от тази държава. Съдът обаче уточнява, че правото на Съюза не налага задължение за безвъзмездно осигуряване в рамките на тази система.**

Съображения на Съда

Най-напред Съдът проверява приложимостта на Регламент № 883/2004 по отношение на здравни услуги като разглежданите в главното производство. Неговият извод е, че финансираните от държавата престации, които се предоставят, без каквато и да е индивидуална и дискреционна преценка на личните потребности, на лица, които попадат в определените от националното законодателство категории получатели, представляват „обезщетения за болест“ по смисъла на член 3, параграф 1, буква а) от Регламент

№ 883/2004¹. В този смисъл посочените престации попадат в приложното поле на същия регламент, тъй като не са престации, попадащи в обхвата на „социалното и медицинско подпомагане“, изключени от приложното му поле².

На следващо място, Съдът по същество разглежда дали член 11, параграф 3, буква д) от Регламент № 883/2004, както и член 7, параграф 1, буква б) от Директива 2004/38³ не допускат национално законодателство, което изключва от правото да бъдат осигурени в рамките на обществената здравноосигурителна система в приемащата държава членка, за да се ползват от здравни услуги, финансирани от тази държава, икономически неактивните граждани на Съюза, които са граждани на друга държава членка, за които по силата на член 11, параграф 3, буква д) от посочения регламент се прилага законодателството на приемащата държава членка и които упражняват правото си на пребиваване на нейната територия в съответствие с член 7, параграф 1, буква б) от тази директива.

В това отношение Съдът отбелязва най-напред, че в рамките на системата от стълкновителни норми, въведена с Регламент № 883/2004⁴, чиято цел е да определи националното законодателство, приложимо към получаването на обезщетенията за социална сигурност, **за икономически неактивните лица по принцип се прилага законодателството на държавата членка по тяхното пребиваване.**

След това той подчертава, че при определяне на условията за съществуване на правото на включване в дадена схема за социална сигурност държавите членки са длъжни да спазват действащите разпоредби от правото на Съюза. По-специално предвидените в Регламент № 883/2004 стълкновителни норми са наложени императивно на държавите членки, поради което те не могат да определят до каква степен е приложимо тяхното собствено законодателство или законодателството на друга държава членка.

Следователно, **по силата на националното си законодателство държава членка не може да откаже да включи в своята обществена здравноосигурителна система гражданин на Съюза**, който по силата на член 11, параграф 3, буква д) от Регламент № 883/2004, уреждащ определянето на приложимото законодателство, попада в приложното поле на законодателството на тази държава членка.

Накрая, Съдът анализира значението на разпоредбите на Директива 2004/38, и по-специално на член 7, параграф 1, буква б), за осигуряването в рамките на системата за социална сигурност на приемащата държава членка. От последната разпоредба следва, че през целия период на пребиваване на територията на приемащата държава членка над три месеца и до пет години икономически неактивният гражданин на Съюза трябва по-специално да притежава за себе си и за членовете на семейството си пълно здравно застрахователно покритие, за да не се превърне в неприемлива тежест за публичните финанси на тази държава членка.

Относно съвместяването на това условие за пребиваване в съответствие с Директива 2004/38 със задължението за осигуряване, произтичащо от Регламент № 883/2004, Съдът уточнява, че **приемащата държава членка на икономически неактивен гражданин на Съюза може да предвиди, че достъпът до тази система няма да бъде безвъзмезден, за да не се допусне същият гражданин на Съюза да се превърне в неприемлива тежест за публичните финанси на посочената държава членка.**

¹ Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82 и поправка в ОВ L 33, 2008 г., стр. 12), изменен с Регламент (ЕО) № 988/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. (ОВ L 284, 2009 г., стр. 43).

² Съгласно член 3, параграф 5, буква а) от Регламент № 883/2004.

³ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

⁴ Член 11, параграф 3, буква д) от Регламент № 883/2004.

Всъщност Съдът счита, че приемащата държава членка може да постави осигуряването в рамките на своята обществена здравноосигурителна система на икономически неактивен гражданин на Съюза, пребиваващ на нейна територия на основание член 7, параграф 1, буква б) от Директива 2004/38, в зависимост от условия, като например сключването или продължаването на частна застраховка, осигуряваща пълно здравно покритие, от страна на посочения гражданин на Съюза, което да позволи на тази държава членка да се възстановят разходите за здравеопазване, направени от нея в полза на гражданина на Съюза, или пък като плащането от страна на същия гражданин на Съюза на вноса в обществената здравноосигурителна система на тази държава членка. Приемащата държава членка трябва обаче да следи за спазването на принципа на пропорционалност в това отношение и следователно за същия гражданин на Съюза да не е прекомерно трудно да изпълни тези условия.

В заключение Съдът посочва, че член 11, параграф 3, буква д) от Регламент № 883/2004 във връзка с член 7, параграф 1, буква б) от Директива 2004/38 не допуска национално законодателство, което изключва от правото да бъдат осигурени в рамките на обществената здравноосигурителна система в приемащата държава членка, за да се ползват от здравни услуги, финансирани от тази държава, икономически неактивните граждани на Съюза, които са граждани на друга държава членка, за които по силата на посочения регламент се прилага законодателството на приемащата държава членка и които упражняват правото си на пребиваване на нейната територия в съответствие с тази директива.

За сметка на това посочените разпоредби допускат осигуряването на такива граждани на Съюза в рамките на тази система да не бъде безвъзмездно, за да не се допусне посочените граждани да се превърнат в неприемлива тежест за публичните финанси на приемащата държава членка.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293